

بسم الله الرحمن الرحيم

رایانه کار درجه ۲

(جلد دوم)

تألیف :

مهندس شهرام شکوفیان

مهندس علیرضا جباریه

مهندس مجید دلشاد

مهندس حسن صمدی آذر

کد استاندارد فنی و حرفه‌ای :

۳-۴۲/۲۷/۱/۲

کد آموزش و پرورش :

۹۴۶۹-۹۴۶۸

عنوان و نام پدید آور: رایانه کار درجه ۲ / تالیف شهرام شکوفیان ... [و دیگران]
 مشخصات نشر: تهران: سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، شرکت تعاونی کارکنان، ۱۳۸۶.
 مشخصات ظاهری: ج ۲: مصور، جدول، نمودار.
 شابک: دوره: 978-964-8638-11-0؛ ج ۱: 978-964-8638-14-1
 یادداشت: این کتاب براساس کد استاندارد فنی و حرفه‌ای ۳-۴۲/۲۸/۲/۲ و کد آموزشی و پرورش ۹۴۶۸-۹۴۶۹ است.
 یادداشت: تالیف شهرام شکوفیان، علیرضا جباریه، مجید دلشاد، حسن صمدی‌آذر.
 موضوع: کامپیوترها -- راهنمای آموزشی. موضوع: نرم‌افزار -- راهنمای آموزشی.
 موضوع: گواهی‌نامه بین‌المللی کاربری کامپیوتر.
 شناسه افزوده: شکوفیان، شهرام، ۱۳۴۴ -
 شناسه افزوده: سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور. شرکت تعاونی کارکنان.
 رده‌بندی کنگره: Q۷۷۶/۲۷۵ ۱۳۸۶
 رده‌بندی دیویی: ۰۰۴/۰۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۱۵۰۲۶۲

انتشارات تعاونی کارکنان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

عنوان	رایانه کار درجه ۲ جلد دوم
مؤلفین	شهرام شکوفیان، علیرضا جباریه، مجید دلشاد، حسن صمدی‌آذر
ناشر	انتشارات تعاونی کارکنان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
تیراژ	۳۰۰۰
چاپ اول	۱۳۸۷
لینوگرافی	طاووس رایانه
چاپ	به آوران
صحافی	صالحانی
قیمت	۵۰۰۰۰ ریال
مراکز پخش	• شرکت تعاونی کارکنان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

خیابان آزادی، خوش جنوبی، پلاک ۱۱۰۰ تلفن: ۶۶۸۷۵۷۶۴، فکس: ۶۶۸۴۱۲۳۲
 • خیابان انقلاب، بین فروردین و اردیبهشت، ساختمان ۱۴۷۴، طبقه اول،
 کتابخانه فرهنگ، تلفن: ۳۰ و ۶۶۴۹۸۹۲۹، فکس: ۶۶۴۱۲۱۷۱

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به شرکت تعاونی کارکنان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور می‌باشد. تکثیر تمام یا قسمتی از این اثر به صورت حروفچینی یا چاپ مجدد، چاپ افست؛ پلی‌کپی و انواع دیگر چاپ ممنوع است. متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

شابک (ج ۲): ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۳۸-۱۴-۱
 (دوره): ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۳۸-۱۱-۰

فهرست مطالب

۹	بخش اول
۹	واژه پرداز Word 2003
۱۱	فصل اول
۱۱	کار کردن با سندها
۱۲	شروع کار با Word
۱۵	ایجاد ذخیره و بستن سندها
۲۲	ذخیره ی فایل برای استفاده در برنامه ی دیگر
۲۴	باز کردن و نمایش سند های موجود
۲۸	نماهای مشاهده ی سند
۳۵	تایپ سریع
۳۶	قواعد تایپ
۳۸	آموزش تایپ لاتین
۴۱	فصل دوم
۴۱	ویرایش سندها
۴۵	AutoCorrect و AutoText
۴۶	تغییر ورودی AutoCorrect
۴۸	اصلاح تنظیمات AutoCorrect
۴۹	ایجاد تعاریف AutoText
۵۱	درج AutoText
۵۳	جستجو و جایگزینی متن
۵۶	فرمان GoTO
۵۷	Spelling and Grammar
۵۸	تایپ سریع
۶۱	فصل سوم
۶۱	تغییر ظاهر متن (قالب بندی سند)
۶۲	قالب بندی کاراکترها
۶۷	پویانمایی متن
۶۹	سبک های قلم
۷۱	اعمال جلوه های کاراکتری
۷۲	تورفتگی
۷۲	تنظیم تورفتگی ها با استفاده از خط کش
۷۳	تنظیم تورفتگی ها با فرمانهای منو
۷۴	تنظیم متن به طور افقی و عمودی
۷۶	تنظیم گزینه های فاصله گذاری خطوط
۷۷	فرمان AutoFormat
۷۹	ایجاد و اصلاح لیست ها
۸۱	قالب بندی همزمان با تایپ متن
۸۲	تغییر ظاهر کاراکترها و پاراگراف ها با شیوه ها
۸۶	تایپ سریع
۸۹	فصل چهارم
۸۹	آراستن و چاپ سندها
۹۰	کنترل طراحی سند با الگو

۹۱	.....	اعمال الگوی جدید به سند موجود
۹۴	.....	تغییر زمینه ی سند
۹۶	.....	پیش نمایش و چاپ سند
۹۹	.....	چاپ پاکت و برجسب
۱۰۰	.....	ایجاد سرصفحه و پا صفحه
۱۰۳	.....	تایپ عربی
۱۰۵	.....	فصل پنجم
۱۰۵	.....	نمایش اطلاعات در جدول و ستون
۱۰۶	.....	نمایش اطلاعات در جدول
۱۱۰	.....	افزودن حاشیه و سایه به جدول
۱۱۳	.....	نمایش متن در ستون ها
۱۱۶	.....	تایپ سریع
۱۱۹	.....	بخش دو
۱۱۹	.....	صفحه گسترده Excel 2003
۱۲۱	.....	فصل اول
۱۲۱	.....	آشنایی با محیط Excel
۱۲۳	.....	صفحه گسترده ی Excel
۱۲۴	.....	مفاهیم اولیه
۱۲۵	.....	محیط Excel
۱۲۸	.....	انواع داده ها
۱۳۱	.....	ذخیره و بازیابی فایل های Excel
۱۳۲	.....	استفاده از راهنمای برنامه ((Help
۱۳۵	.....	فصل دوم
۱۳۵	.....	کار با کاربرگ ها و خانه ها
۱۳۶	.....	انتخاب خانه های کاربرگ
۱۳۸	.....	درج محتوا
۱۳۹	.....	قالب بندی خانه های کاربرگ
۱۴۴	.....	پر کردن خودکار خانه ها
۱۴۵	.....	فرمول ها
۱۴۸	.....	آدرس دهی خانه ها
۱۴۸	.....	قالب بندی شرطی خانه ها
۱۵۰	.....	اضافه و حذف کردن خانه سطر و ستون
۱۵۱	.....	پنهان کردن سطرها و ستون ها
۱۵۱	.....	ثابت نگه داشتن (Freeze) سطرها و ستون ها
۱۵۲	.....	نام گذاری خانه ها
۱۵۲	.....	کاربرگ ها
۱۵۵	.....	ذخیره ی یک فضای کاری ((Workspace
۱۵۵	.....	استفاده از الگوها ((Templates
۱۵۷	.....	فصل سوم
۱۵۷	.....	تابع
۱۵۸	.....	مفهوم تابع ((Function
۱۵۸	.....	روش استفاده از تابع ها
۱۶۱	.....	انواع تابع ها
۱۶۴	.....	مفهوم و روش رفع خطاها در Excel
۱۶۷	.....	فصل چهارم

۱۶۷	..... نمودار
۱۶۸	..... مفهوم نمودار
۱۶۹	..... انواع نمودارها
۱۷۱	..... ایجاد نمودار
۱۷۴	..... ویرایش نمودار
۱۷۶	..... کپی یا انتقال نمودار
۱۷۹	..... فصل پنجم
۱۷۹	..... عملیات روی داده ها
۱۸۰	..... ایجاد لیست داده ها
۱۸۱	..... ایجاد فرم ورود اطلاعات
۱۸۲	..... مرتب کردن داده ها
۱۸۳	..... کار با AutoFilter
۱۸۵	..... کار با Subtotal
۱۸۷	..... مفهوم و کاربرد Coal Seek
۱۸۹	..... فصل ششم
۱۸۹	..... چاپ اطلاعات
۱۹۰	..... تعیین محدوده ی چاپ
۱۹۰	..... خط های جدا کننده ی صفحه ها
۱۹۲	..... پیش نمایش چاپ
۱۹۳	..... تنظیم صفحه برای چاپ
۱۹۷	..... چاپ اطلاعات
۱۹۹	..... بخش سه
۱۹۹	..... ارائه مطلب PowerPoint 2003
۲۰۱	..... فصل اول
۲۰۱	..... ارتباط و نقش ارائه در انتقال اطلاعات
۲۰۲	..... ارتباط چیست؟
۲۰۳	..... انتقال اطلاعات و نقش آن در جهان امروز
۲۰۴	..... خصوصیات ارتباط
۲۰۵	..... ارائه چیست؟
۲۰۶	..... اهداف ارائه
۲۰۷	..... عوامل موثر در کیفیت ارائه
۲۱۱	..... فصل دوم
۲۱۱	..... ارائه گفتاری (شفاهی)
۲۱۲	..... ویژگیهای ارائه گفتاری
۲۱۳	..... ویژگیهای سخنران
۲۱۴	..... مقدمات و پیش نیاز ارائه شفاهی
۲۱۶	..... عوامل موثر در موفقیت سخنوری
۲۱۷	..... مخاطبین
۲۱۸	..... روشهای سخنرانی
۲۱۹	..... فصل سوم
۲۱۹	..... نرم افزار ارائه PowerPoint Ms و ایجاد فایل ارائه (محتوا)
۲۲۰	..... اجرای برنامه و محیط کار
۲۲۲	..... فایل ارائه
۲۲۳	..... ایجاد اسلاید جدید

۲۳۲	.....	اضافه کردن جدول به اسلاید
۲۳۳	.....	اضافه کردن نمودار و گراف ها به اسلاید
۲۳۵	.....	نماهای مختلف
۲۳۹	.....	عملیات روی اسلاید ها
۲۳۹	.....	تغییر فاصله خطوط
۲۳۹	.....	تراز کردن متن ها
۲۳۹	.....	حرکت بین اسلایدها
۲۴۰	.....	تغییر ترتیب در اسلایدها
۲۴۰	.....	مخفی کردن یک اسلاید
۲۴۲	.....	رنگ آمیزی یک اسلاید سفید
۲۴۴	.....	طرح های واقع در Slide Design
۲۴۵	.....	فصل چهارم
۲۴۵	.....	تحویل و ارایه فایل ارایه
۲۴۶	.....	گزینه ی ذخیره ساز Save
۲۴۶	.....	انواع ذخیره سازی
۲۴۷	.....	گزینه ی چاپ (Print)
۲۴۸	.....	تنظیمات صفحه ی Page Setup
۲۵۲	.....	علامت فلش چپ و فلش راست
۲۵۶	.....	علامت شبیه مستطیل
۲۵۷	.....	Rehearse Timing
۲۵۸	.....	تحویل فایل ارایه
۲۶۱	.....	نوشتن نکات (Comment)
۲۶۳	.....	فصل پنجم
۲۶۳	.....	قالب بندی محتوا
۲۶۴	.....	تغییر بزرگنمایی
۲۶۶	.....	استفاده از پس زمینه ها ((Background
۲۶۹	.....	مدیر اسلاید ها ((Slide Master
۲۷۲	.....	شمای رنگ ((Color) Scheme
۲۷۵	.....	فصل ششم
۲۷۵	.....	متحرک سازی (جلوه های انیمیشن) و جلوه های صوتی و افزودن عملیات
۲۷۶	.....	شمای متحرک سازی اشیاء (Animation Scheme)
۲۸۰	.....	متحرک سازی اسلاید در زمان گذار (Slide transition)
۲۸۱	.....	عملیات (Action)
۲۸۵	.....	نمایش سفارشی (Custom Show)
۲۸۶	.....	جلوه های صوتی و تصویری
۲۹۱	.....	بخش چهارم
۲۹۱	.....	بانک اطلاعاتی Access 2003
۲۹۳	.....	فصل اول
۲۹۳	.....	آشنایی با محیط Access و اجزای بانک اطلاعاتی
۲۹۵	.....	تعاریف و اصطلاحات
۲۹۸	.....	شروع به کار با Access
۳۰۰	.....	اجزاء تشکیل دهنده بانک اطلاعاتی در Access
۳۰۳	.....	اجزاء بانکهای اطلاعاتی Access
۳۰۴	.....	پرس و جوها
۳۰۶	.....	فرم ها

۳۰۶	گزارش ها
۳۰۷	صفحه های دستیابی به داده ها
۳۰۷	ماکروها و پیمانه ها (ماژول ها)
۳۰۹	فصل دوم
۳۰۹	اجزای یک بانک اطلاعاتی
۳۱۰	ایجاد یک بانک اطلاعاتی جدید
۳۱۴	Wizard انتخاب ها را حفظ می کند
۳۱۵	نحوه باز کردن پایگاه داده ها
۳۱۷	ایجاد یک بانک اطلاعاتی بدون استفاده از WIZARD
۳۱۸	ایجاد یک جدول برگ داده های اصلی و سریع
۳۲۰	ایجاد یک جدول سریع
۳۲۳	طراحی یک جدول
۳۲۴	اصول طراحی بانک اطلاعاتی
۳۲۵	خواص مربوط به جداول و فیلدها
۳۲۶	انواع فیلد
۳۳۰	تعیین مقادیر پیش فرض برای فیلدها (Default Value)
۳۳۲	سفارش کردن یک فیلد با خصوصیات
۳۳۶	کار با رابطه ها فیلدهای کلیدی و ایندکسها (شاخص ها)
۳۳۸	ارتباط بین جدولها
۳۳۹	ارتباط یک به یک
۳۳۹	ارتباط یک به چند
۳۴۰	کلید اصلی یا اولیه (Primary Key)
۳۴۲	اضافه نمودن شاخصها به جداول
۳۴۲	نحوه کپی و اضافه نمودن جداول
۳۴۵	کپی کردن
۳۴۷	فصل سوم
۳۴۷	طراحی و ساخت بانک اطلاعاتی
۳۴۸	ورود تصحیح و تعیین جهت داده ها در جدولها
۳۵۰	انتخاب جایگزینی و حذف رکورد از جدول
۳۵۰	جایگزینی اطلاعات
۳۵۵	جستجوی رکوردهای موردنظر در جداول
۳۵۷	جستجوی سریع با شاخص کردن چندین فیلد
۳۵۹	فیلتر نمودن داده های جداول
۳۶۴	ایجاد کنترل بیشتر با فیلترها
۳۶۵	ایجاد فیلترهای پیچیده و مرتب سازی ها
۳۶۷	عملیات بر روی جداول
۳۷۲	تغییر ترتیب ستون ها
۳۷۳	تغییر وضعیت نمایش و ظاهر سل ها
۳۷۵	ذخیره حدود جدید
۳۷۶	نحوه وارد کردن داده ها با فیلدهای Lookup
۳۸۱	فصل چهارم
۳۸۱	ایجاد پرس و جو (QUERY)
۳۸۳	انواع پرس و جو
۳۹۰	ایجاد پرس و جوها به طور دستی
۳۹۳	ایجاد پرس و جوهایی Append و Make-Table
۳۹۵	ایجاد پرس و جوهایی Append

۳۹۷	..... Simple Query Wizard پرس و جوهای سریع با
۳۹۹	..... ایجاد پرس و جو
۳۹۹	..... ایجاد رکوردها با پرس و جوها
۴۰۰	..... اضافه نمودن جدول ها به پرس و جو
۴۰۱	..... به هم پیوستن جداول
۴۰۱	..... محاسبه مقادیر با فیلدها
۴۰۲	..... خلاصه کردن اطلاعات
۴۰۳	..... فیلترها و پرس و جوها
۴۰۵	..... فصل پنجم
۴۰۵	..... ایجاد فرم ها
۴۰۶	..... کار با AutoForms
۴۱۰	..... ایجاد فرم ها از جدولهای پیچیده
۴۱۳	..... کار کردن با فرم ها فرعی
۴۱۴	..... عملیات ناشی از فرم
۴۱۶	..... اصول درج رکورد در فرم ها
۴۱۹	..... اصول تغییر اطلاعات با یک فرم
۴۲۱	..... طراحی فرم های سفارشی
۴۲۲	..... کار با جعبه ابزار
۴۲۴	..... کنترل های Access
۴۲۵	..... نوار ابزار قالب بندی فرم
۴۲۶	..... انتخاب و حرکت اجزاء فرم و کنترل ها
۴۲۸	..... تنظیم کنترل ها
۴۲۸	..... اضافه نمودن خطوط و کادرها
۴۳۰	..... اضافه نمودن کنترل ها
۴۳۲	..... تغییر ترتیب پرس کلید TAB
۴۳۳	..... فرم های دارای برگه
۴۳۴	..... نمایش گرافیک ها در فیلدهای OLE
۴۳۷	..... فصل ششم
۴۳۷	..... ایجاد گزارش
۴۳۸	..... کار با انواع گزارشات
۴۴۰	..... ایجاد گزارش های نمونه
۴۴۱	..... ایجاد گزارش با Report Wizard
۴۴۴	..... استفاده از صفحه طراحی مربوط به گزارش جهت ایجاد گزارشات پیشرفته
۴۴۸	..... محیط طراحی گزارشات
۴۵۰	..... شیوه های گزارش
۴۵۳	..... کار با Label Wizard
۴۵۸	..... استفاده از ویزارد Label برای تولید برچسب ها
۴۶۲	..... واژنامه